TØNDER KOMMUNE

MODELLER TIL BORGERINDDRAGELSE OG KOMMUNAL DELTAGELSE I VE-PROJEKTER

10. JUNI 2022

BDO

INDHOLD

INDLEDNING **3**

1 BORGERENERGIFÆLLESSKABER **4**
1.2 HVAD ER ET BORGERENERGIFÆLLESSKAB 4
1.2.1 Aktiviteter i et borgerenergifællesskab 5
1.3 BORGERENERGIFÆLLESSKABET HAR OVERORDNET SET FLERE FORMÅL. 5
1.3.1 Lokale borgerenergifællesskaber 6
1.4 NETTARIFFER, AFGIFTER M.V. 6
1.5 ORGANISATORISK RAMME 7
1.5.1 Kobling til Tønder Forsyning 7
1.6 FINANSIERING 8
1.7 FORVENTET ØKONOMISK EFFEKT 8
1.8 STØRRELSE AF PRODUKTIONSAPPARAT 11

2 LOKALE- / ALMEN FONDE **12**
2.1 OVERORDNEDE BETRAGTNINGER OM FONDE 13
2.1.1 Forening 13
2.2 UDDELINGER OG SKATTEPLIGT HOS MODTAGER 14
2.3 FONDS MØLLE /- SOLCELLEANLÆG 14

3 GRØN PULJE **15**

4 LOKALT MEDEJERSKAB **16**

5 KOMMUNALT VE-SELSKAB **17**
5.1 RAMMERNE FOR ET VE-SELSKAB 17
5.1.1 Kobling til Tønder Forsyning 17
5.2 DELT EJERSKAB MED EKSTERN INVESTOR 18
5.3 FINANSIERING 18
5.4 FORVENTET ØKONOMISK EFFEKT 19
5.4.1 Overskud ved elproduktionen 19
5.4.2 Anvendelse overskud og modregningsreglerne 19

6 PERSPEKTIVERING **21**

INDLEDNING

Denne foreløbige rapport er udtryk for en overordnet afdækning af rammer, muligheder og begrænsninger for hhv.: ”lokale fonde, ”Almen Fonden”, borgerenergifællesskaber og Kommunalt medejerskab af VE-anlæg på land og ud for Rømø m.v. Herunder er der taget afsæt i de politiske ønsker om borgerinddragelse og lokal forankring i relation til Kommunens strategi for udbredelse af VE-anlæg m.v. i Tønder Kommune.

Rapporten er udarbejdet før udviklernes endelige besvarelse af spørgsmål m.v. i relation til Tønder Kommunes politiske ønsker i relation til VE-projekter.

Det understreges at taleksempler m.v. er foreløbige og illustrative. Det anbefales, at der foretages en nærmere kvalificering heraf, såfremt disse ønskes anvendt i et beslutningsgrundlag.

Det bemærkes, at medejerskab til VE-anlæg kan forstås på forskellig vis. I nærværende sammenhæng anvendes følgende sondring:

Finansiel investering
Medejerskab i form af andele eller anparter i et VE-projekt anses for en finansiel investering. Der opnås med andre ord et ejerskab til en andel i et givet projekt. Denne andel kan potentielt give ejeren et investeringsafkast.

Andelen består typisk af et medejerskab i et skattetransparant selskab, som igen er medejer af det ”faktiske VE-selskab” (som ligeledes er et skattetransparent selskab). Skattetransparensen sikrer at investorer under iagttagelse af visse betingelser kan opnå skattemæssigt fradrag.

Et medejerskab til et VE-anlæg gennem anparter/andele giver ikke et ejerskab til den producerede elektricitet. Den producerede elektricitet sælges af det faktiske ”VE-selskab”, typisk på fastpris kontrakter (10-årige PPA-aftaler) og genererer derved grundlaget for investors afkast.

Egentligt medejerskab
Ved et egentligt ejerskab forstås direkte medejerskab af VE-anlægget. Dette medejerskab er, med andre ord, knyttet op på ejerskab af et fysisk aktiv. Når der etableres direkte ejerskab til VE-anlægget er ejeren elproducent og ejer selvsagt den producerede VE-elektricitet.

Sondringen mellem det finansielle og egentlige ejerskab er således af betydning i relation til, hvem der reelt producerer og ejer VE-elektriciteten.

Hvordan kan ejerskab kombineres med model	Egentlig ejerskab	Finansiel investering
Borgerenergifællesskab	✓	✗
Fonde (lokale / almen)	✓	✓
Kommunalt VE-selskab	✓	✗
Lokalt medejerskab (gammel køberetsordning)	✗	✓

1 BORGERENERGIFÆLLESSKABER

Borgerenergifællesskaber er en organisationsform, som udspringer af VE Direktiv II. Direktivet blev implementeret i Danmark med virkning 30. juni 2021. Implementeringen er sket i elforsyningsloven samt ved bekendtgørelse nr. 1069 af 30/05/2021.

I meget korte træk giver anvendelsen af borgerenergifællesskaber mulighed for elproduktion og salg efter hvile-i-sig-selv princippet (kostpris) fremfor på kommercielle vilkår.

Borgerenergifællesskabet er baseret på et egentligt ejerskab af VE-anlæggene og dermed den producerede VE-elektricitet.

Kort om varme og VE direktivet

Der er ikke sket nogen direkte implementering ifht borgerenergifællesskaber og varme. Dette beror på, at den danske varmesektor i forvejen er baseret på hvile-i-sig-selv princippet, som opfylder mulighederne. Herunder har fjernvarmeselskaber til stadighed haft mulighed for at etablere VE-anlæg med henblik på at understøtte varmeforsyningen. Et eksempel herpå er det forbrugerejede Hvide Sande Fjernvarme Amba, som blandt andet ejer 3 vindmøller, der producerer strøm til forsyningens elkedel og varmepumper.

I relation til varmeforsyning har den direkte implementering således været rettet mod biobrændsler etc. og ikke organisationsformer etc.

1.2 HVAD ER ET BORGERENERGIFÆLLESSKAB

Et borgerenergifællesskab er en organisatorisk juridisk enhed, hvor deltagelsen er begrænset til borgere, kommuner og små SMV'er (under 50 ansatte og en årlig omsætning eller en samlet årlig balance under 10 mio. EUR). Formålet er – fremfor en økonomisk gevinst - at give deltagere eller kapitalejere eller de lokalområder, hvor det drives, miljømæssige, økonomiske eller sociale fællesskabsfordele.

Borgerenergifællesskabet er således baseret på, at deltagerne deler den elektricitet der produceres på de grønne elproduktionsanlæg, som ejes af borgerenergifællesskabet. Borgerenergifællesskabet er således den faktiske elproducent og ikke blot investor i andele i VE-projekter.

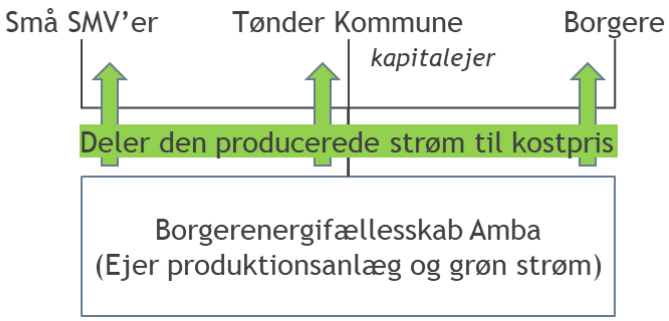

Ved at dele den producerede elektricitet føres borgerenergifællesskabet tilbage til hvile-i-sig-selv princippet. Prisen for elektriciteten indenfor borgerenergifællesskabet bliver derfor kostprisen (for elproduktionen) fremfor markedsprisen.

1.2.1 Aktiviteter i et borgerenergifællesskab

Elforsyningsloven giver mulighed for følgende aktiviteter i regi af et borgerenergifællesskab:

"produktion, levering, forbrug, aggregering, energilagring, energieffektivitetsydelser eller ydelser til opladning af elektriske køretøjer eller yde andre energiydelser til sine deltagere eller kapitalejere".

Borgerenergifællesskabet kan med andre ord tilbyde en meget bred vifte af ydelser til deltagerne, herunder også lade-standere til elektriske køretøjer. Der er således mulighed for, at Kommunen via borgerenergifællesskabet, medvirker til opsætning af lade-punkter.

I relation til sektorkobling m.v. gælder det, at kommunale forsyninger ikke kan deltage. Dette beror på, at en kommunal forsyning ikke opfylder betingelsen for at være en SMV (men altid, grundet det kommunale ejerskab, anses for at være en stor virksomhed). Omvendt vil mindre varmeværker, med under 50 ansatte og en årlig omsætning eller balancesum på under 10 mio EUR, kunne deltage i et borgerenergifællesskab.

1.3 BORGERENERGIFÆLLESSKABET HAR OVERORDNET SET FLERE FORMÅL.

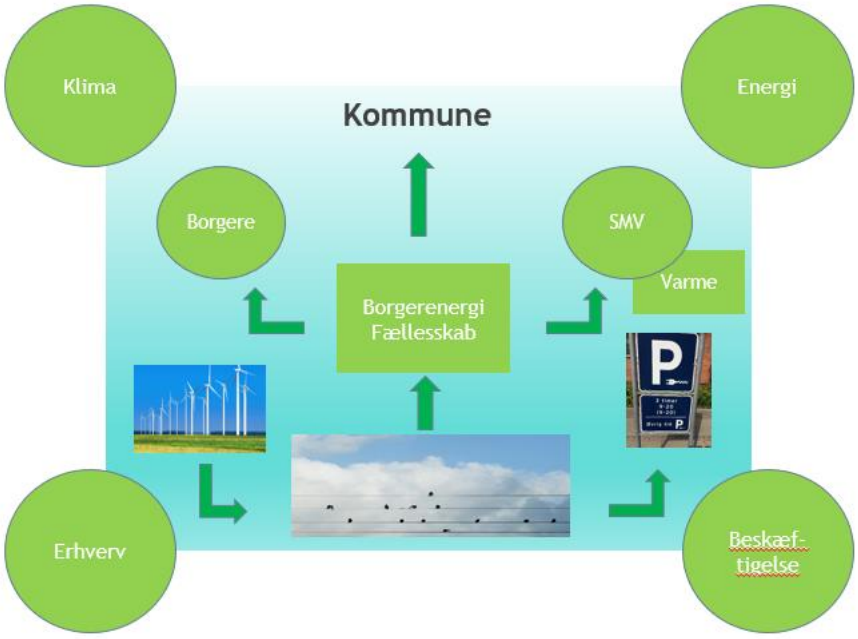

For det første fjernes det kommercielle element i elproduktionen. Ved at dele elproduktionen kan deltagerne, herunder også kommunen, afregne elforbruget til kostprisen fremfor markedsprisen. Det vil sige, at borgerenergifælleskabet giver deltagerne adgang til den billigst mulige strøm med grøn oprindelsesgaranti (certifikat).
For det andet er tanken, at den direkte borgerinvolvering og borgernes adgang til billig grøn strøm fra "eget VE-anlæg", kan medvirke til, at "not-in-my-backyard"-tilgangen kan sættes i baggrunden.
For det tredje kan borgerenergifællesskaberne ses at have en afledt effekt, idet de giver mulighed for at støtte beskæftigelse og erhvervsliv (SMV). Dette ved at hjælpe de små SMV'er med at blive grønne uden at skulle købe grønne certifikater m.v. og dermed f.eks. stille dem i en bedre

konkurrencesituation som underleverandører til store virksomheder, hvor de typisk mødes med et krav om at være grønne, idet underleverandører påvirker de store virksomheders klimarapportering. ***For det fjerde*** understøtter borgerenergifællesskaberne at deltagerne og Kommunen reelt kan blive selvforsynende med grøn elektricitet. Dette sat i kontrast til de nugældende konteringsregler i klima- og CO2-regnskabet, hvor tilstedeværelsen af et VE-anlæg, uagtet ejerskabet til anlæg og produktion, medfører at kommunen godskrives og dermed konteres for den grønne elproduktion. Dette opvejer dermed, i klima- og CO2-regnskabet, forbruget af elektricitet i kommunen uagtet oprindelsen heraf.

1.3.1 Lokale borgerenergifællesskaber

Et borgerenergifællesskab kan som sådant etableres uden kommunal deltagelse.

Borgerenergifællesskabet kan således etableres af en række borgere og eller SMV'er. I princippet kan der oprettes flere borgerenergifællesskaber indenfor eller på tværs af kommunegrænsen.
Vi har imidlertid lagt hovedvægten på et samlet kommunalt borgerenergifællesskab. Vores begrundelse herfor er:

- Sparede administrationsomkostninger ved alene at have ét borgerenergifællesskab
- Stordriftsfordele og større forhandlingskraft ved et stort borgerenergifællesskab
- Mulighed for at opnå den mest optimale finansiering ved kommunal deltagelse, jf. nærmere i afsnit 1.6

Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der kan opstå situationer, hvor det kan synes hensigtsmæssigt at etablere et lokalt borgerenergifællesskab. Herunder også med kommunal deltagelse.

1.4 NETTARIFFER, AFGIFTER M.V.

Borgerenergifællesskabet kan, grundet den danske implementering af VE direktivet, ikke være net-ejer. Der vil således stadig skulle betales net-tarif m.v. ligesom den enkelte forbruger vil skulle betale el-afgifter m.v. efter gældende regler.

Der er pt. et lovudkast i høring, som hvis det vedtages i dets nuværende form, ændrer reglerne fra den 1. januar 2023. Høringsudkastet giver mulighed for, at der etableres direkte net-forbindelse (over 10 kV) mellem et VE-anlæg og forbrugsstedet. Det vil sige udenom det kollektive net.

- Det er en betingelse at såvel producent som forbruger er en juridisk person – private kan således ikke kobles på
- Der kan kobles flere forbrugssteder på, men der vil være en grænse, som ikke er nærmere defineret endnu - målet er ikke at bryde Energinet og elnetselskabernes monopol og det må forventes at de opponerer imod ordningen
- Ordningen baseres på tilladelse og fra Ministeren – må forventes at blive administreret af Energitilsynet eller Energinet.

Det følger af høringsudkastet, at en direkte linje ikke vil fritage for moms og afgifter, herunder elafgifter, men net-tariffen erstattes af en kommerciel aftalt pris.

Endvidere indeholder høringsudkastet et forslag, som skal fremme muligheden for, at lokale sammenslutninger af netbrugere (f.eks. Borgerenergifællesskaber), der forbruger og producerer el

samtidigt og dermed trækker mindre på bagvedliggende dele af det kollektive net, kan opnå en lavere lokal tarifbetaling.

1.5 ORGANISATORISK RAMME

Borgerenergifællesskaber kan etableres på en række forskellige måder, så længe der er tale om en juridisk person med begrænset ansvar.

Den umiddelbart mest hensigtsmæssige konstruktion vil være i regi af en forening med begrænset ansvar (amba-lignende konstruktion), hvor der er relativt frie rammer ifht udformning af vedtægter, til- og afgang af deltagere m.v.

Ved anvendelse af et amba vil der således i realiteten kunne etableres en juridisk enhed, hvor Kommunen er den eneste kapitalejer (hvilket har betydning i relation til finansieringen, jf. afsnit 1.6) og borgere samt små SMV'er optages som deltagere uden økonomisk ejerskab. Det vil for de sidstnævntes vedkommende sige den konstruktion som de allerede kender fra de forbrugerejede el- og varmeforsyningsselskaber.

Der er som sådan ikke nogen geografiske grænser m.v. i relation til hvilket område et borgerenergifællesskab kan dække. Vores umiddelbare anbefaling vil, i relation til kommunal deltagelse, være at et borgerenergifællesskab dækker kommunen, således at alle borgere har mulighed for at deltage.

I princippet kan et borgerenergifællesskab også dække flere kommuner, hvilket ikke behandles nærmere.

1.5.1 Kobling til Tønder Forsyning

Tønder Forsyning kan, som anført i afsnit 1.2, ikke være deltager i et borgerenergifællesskab.

Tønder Forsyning kan imidlertid, via Tønder Service A/S, sælge administrations- og serviceydelser m.v. til borgerenergifællesskabet. Som udgangspunkt vil borgerenergifællesskabet – forudsat Kommunen er den eneste kapitalejer – være et søsterselskab til selskaberne i Tønder Forsyning.

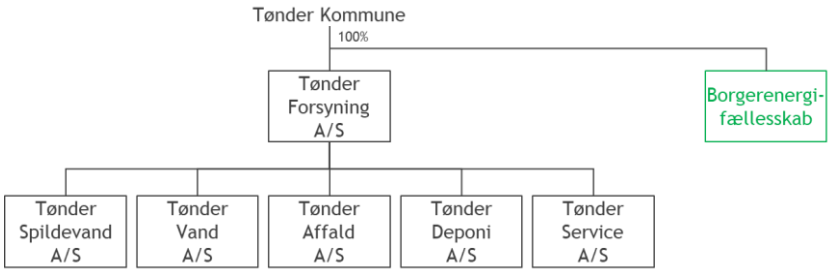

Dermed vil Tønder Service A/S, uden at der bliver tale om tilknyttet virksomhed (et regulatorisk begreb fra vandsektoren), kunne servicere borgerenergifællesskabet m.v., da der sælges ydelser til et koncernforbundet forsyningsselskab.

Tønder Service A/S vil ved faktureringen af borgerenergifællesskabet kunne fakturere ydelserne til enten markedspris eller kostpris.

1.6 FINANSIERING

Kommuner har mulighed for at stille kommunegaranti for anlægslån som optages til etablering af VE-anlæg. Lånene kan ikke optages i KommuneKredit, idet elproduktion er et kommercielt område. Dette uagtet, at et borgerenergifællesskab er baseret på hvile-i-sig-selv princippet.

Borgerenergifællesskabet er, som elproduktionsvirksomhed, i princippet i konkurrence med de traditionelle elproduktionsvirksomheder.

Borgerenergifællesskabet kan imidlertid optage lån, herunder realkreditlån, hos de almindelige kreditinstitutter m.v. på kommercielle vilkår. En sådan lånoptagelse kan som anført ske med kommunegaranti under følgende forudsætninger:

- Kommunen kan alene stille garanti for den del af lånet som svarer til kommunens forholdsmæssige ejerandel
- Der skal, i medfør af statsstøttereglerne, opkræves en individuel og markedskonform garantiprovision

Idet der kan stilles en kommunegaranti for lånet, vil borgerenergifællesskabet kunne opnå en optimal finansieringsstruktur, jf. dog kravet om individuel og markedskonform garantprovision.

Garantistillelsen påvirker ikke Kommunens låneramme i øvrigt.

1.7 FORVENTET ØKONOMISK EFFEKT

Idet borgerenergiselskabet baseres på hvile-i-sig-selv princippet vil Kommune, borgere og de små SMV'er kunne aftage grøn strøm til kostpris fremfor markedspris.

Kostprisen afhænger af flere elementer. Udover prisen på selve VE-anlægget vil VE-projektets markedsværdi øges i takt med planprocessen. Kostprisen for medejerskabet vil derfor stige i takt med indhentelse af godkendelser m.v.

Som anført ovenfor er det alene strømprisen og ikke de afledte net-tariffer, afgifter m.v. som er i fokus.

Baseret på oplysninger fra sparenergi.dk, som er Energistyrelsen hjemmeside om elforbrug m.v. i kommuner kan der udledes følgende om elforbruget i Tønder Kommune:

Faktisk elforbrug i Tønder Kommune 2019, jf. sparenergi.dk	
Erhverv	1.059 TJ
Offentlig	103 TJ
Husholdning	258 TJ
I alt	***1.420 TJ***
(1.420 TJ svarer til 394 GWh)	

Det bemærkes, at det ikke er muligt at opdele forbruget vedrørende erhverv på SMV-segmenter m.v. samt at opgørelsen ikke omfatter elforbrug ved transport.

Det anbefales, at Tønder Kommune afdækker forbrugstallene nærmere. Eksempelvis bør oplysningerne om det offentlige forbrug kunne afstemmes med Kommunens egne data.

Besparelse på elpris

Finansministeriet har i sin seneste økonomiske redegørelse af 12. maj 2022 set på markedspriserne for energi siden sensommeren 2021, der har været ekstraordinært høje, særligt på gas og elektricitet.

Som det fremgår nedenfor, faldt priserne ved årsskiftet, men den russiske invasion af Ukraine, og fornyet tvivl om europæisk energiforsyning fra Rusland, har fået gas- og elpriserne tilbage på høje niveauer. Således lå elprisen i Danmark i starten af maj på ca. 1,5 kroner pr. kilowatt, hvilket er mere end det dobbelte af gennemsnitsprisen i 2021 og fire-syv gange så meget som i årene inden pandemien, jf. figur 1.

Figur 1
Fortsat høje elpriser i Danmark

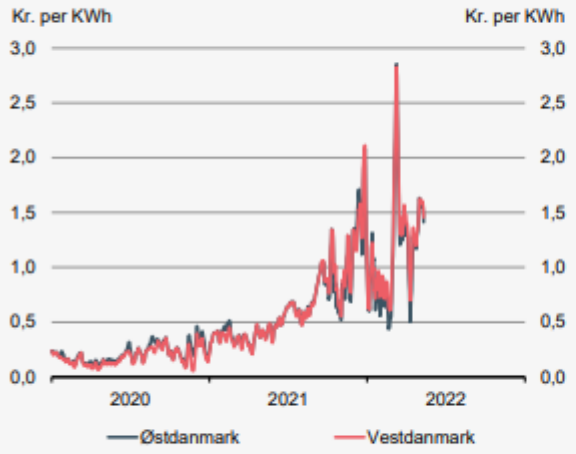

Figur 2
Markederne forventer fald i gaspriserne

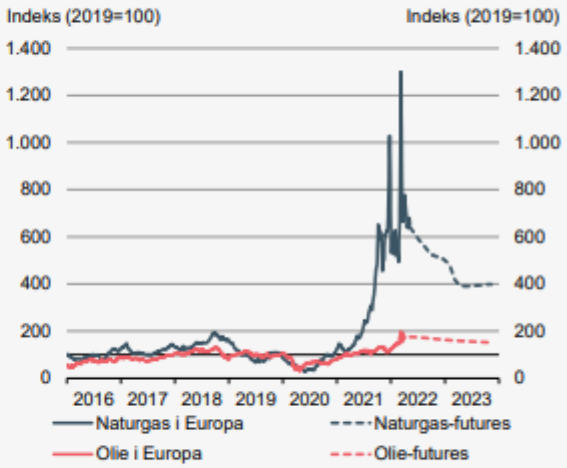

Anm.: Elpriser i figur 1 er vist som et syvdages glidende gennemsnit. I figur 2 vises det ledende mål for naturgaspriser og -futures i Europa fra det hollandske TTF og Brent-råoliepriser fra ICE.
Kilde: Macrobond, Nord Pool, ICE og egne beregninger.

Til brug for denne rapport er anlagt en betragtning om, at markedsprisen for el fremadrettet er 50 øre pr. KWh og produktionsprisen pr. KWh på en landvindmølle er 20-25 øre, så vil det give en besparelse på 25-30 øre pr. forbrugt KWh.

I forhold til Tønder Kommune ville dette, ved et forbrug på 103 TJ (svarende til 28.600.000 KWh) have medført en besparelse på 7,1 mio. kr. i relation til det kommunale forbrug alene. Det bemærkes hertil, at det årlige elforbrug forventes at stige kraftigt fremadrettet.

Lægges den gennemsnitlige elpris (DK 1) for januar – marts 2022 til grund for en helårlig beregning, ville besparelsen have været (129,5 – 25 øre) på 29,8 mio. kr.

Laves samme regnestykke, som ovenfor, for husholdningerne i Tønder Kommune, ville besparelsen kunne opgøres til hhv. 17,9 mio. kr. ved en besparelse på 25 øre pr. KWh og 74,9 mio. kr. hvis den nuværende gennemsnitlige elpris lægges til grund.

Markedskonform garantiprovision

Forudsætningen for at opnå en optimal finansiering m.v. er, at Tønder Kommune stiller delvis kommunegaranti for lånoptagelsen. I henhold til statsstøttereglerne kræver dette, at der opkræves en individuel og markedskonform garantiprovision.

Ved markedskonform menes i henhold til EU-retten, at denne enten fastlægges som på baggrund af en sammenlignelig provision indhentet på de finansielle markeder eller fastlægges således at den fjerner fordelen ved det garanterede lån – sammenholdt med et ikke garanteret lån.

Som et illustrativt eksempel vil en sikkerhedsstillelse fra Tønder Kommune således kunne afføde en garantiprovision opgjort ved følgende:

Illustrativt eksempel på garantiprovision ved et anlægslån på 900.000 Tkr.		
Stiftelsesprovision (udjævning af manglende tinglysningsafgift)	1,45%	13.050 Tkr
Årlig garantiprovision (genberegnes årligt)	2,00%	18.000 Tkr.
I alt, første år		31.050 Tkr.

Garantiprovision vil være en almindelig indtægt på regnskabskonto-nr. 7.58.79 for Tønder Kommune. Først som etableringsprovision, idet en offentlig garanti neutraliserer tinglysningen af pant. Den løbende og årlige garantiprovision vil selvsagt blive variabel og aftagende i takt med at afdrag sænker anlægslånets restgæld, ligesom kreditværdighed og udviklingen på de finansielle markeder i øvrigt vil påvirke beregningen af den markedskonforme provisionssats.

Afkast i øvrigt

Som beskrevet er formålet med et borgerenergifælleskab ikke kommercielt. Dermed er sigtet heller ikke, at der skal opnås en økonomisk gevinst/overskud i selskabet.

Borgerenergifællesskabet kan dog sælge evt. overskydende produktion til nettet og derved opnå en økonomisk gevinst. En sådan gevinst vil kunne:

- reinvesteres i regi af borgerenergifællesskabet i VE-anlæg,
- anvendes til nedsættelse af kostprisen for deltagerne,
- eller kunne udloddes til kapitalejeren (dvs. Kommunen som kapitalejer).

Det skal imidlertid bemærkes, at sigtet med borgerenergifællesskabet ikke skal være økonomisk gevinst. Dermed bør produktionskapaciteten også tilpasses det forventede forbrug indenfor borgerenergifællesskabet, jf. afsnit 1.8.

I det omfang Kommunen modtager udbytte vil dette skulle indberettes til Energitilsynet og være omfattet af reglerne om 40/60 modregning i bloktilskuddet:

a) Bloktilskuddet reduceres med 40% af det indberettede beløb, forudsat der sker deponering af de resterende 60%
    - Deponeringen frigives med 1/10 årligt.
    - Der kan ske større/tidligere frigivelse såfremt det frigivne beløb anvendes til ekstraordinær nedbringelse af gæld.

b) Bloktilskuddet reduceres med 60% af det indberettede beløb, såfremt der ikke sker deponering

1.8 STØRRELSE AF PRODUKTIONSAPPARAT

Som anført er sigtet med et borgerenergifælleskab ikke at generere økonomisk gevinst. Størrelsen af produktionsapparatet bør derfor, som udgangspunkt, dimensioneres ud fra princippet om økonomisk forsvarlighed, jf. § 42 i kommunestyrelsesloven, og det forventede forbrug indenfor fællesskabet.

Henset til den forventede udvikling i strømforbruget, herunder den stigende elektrificering, fremskrives elforbruget med 2-3 gange over de kommende 10 år.

Det skal indledningsvist understreges, at nedenstående tal (såvel forbrug som produktion) bør kvalificeres nærmere og bør i nærværende sammenhæng alene ses som illustrative.

Med afsæt i Energistyrelsens (sparenergi.dk) opgørelse over elforbrug i Tønder Kommune i 2019, jf. afsnit 1.7, vil en simpel fremskrivning af forbruget give følgende behov for elektricitet:

Faktisk elforbrug i Tønder Kommune 2019, jf. sparenergi.dk		Fremskriv x 2	Fremskriv x 3
Erhverv	1.059 TJ	2.118 TJ	3.177 TJ
Offentlig	103 TJ	206 TJ	309 TJ
Husholdning	258 TJ	516 TJ	774 TJ
I alt	***1.420 TJ***	***2.840 TJ***	***4.260 TJ***
Omregnet til GWh	394 GWh	788 GWh	1.182 GWh

I relation til de ansøgte VE-projekter og målsætningen om 40% lokalt medejerskab, vil ovenstående kunne konverteres til nedenstående fordeling af det lokale medejerskab i hhv. et borgerenergifællesskab og et lokalt medejerskab i øvrigt:

Oplyst ambitionsniveau, i alt Tønder Kommune		
Årlig VE-produktion	GWh	40%
Vindmøller	1.950	780
Solceller	1.275	510
I alt	3.225	1290

Fordeling af medejerskab indenfor 40% lokalt medejerskab baseret på forventet udvikling i forbrug:

	GWh	Borgerenergi-fællesskab	Fonde, naboer, lokale investorer i øvrigt	i alt
Forbrug, 2019 tal	394	12,2%	27,8%	40%
Fremskriv x 2	788	24,4%	15,6%	40%
Fremskriv x 3	1182	36,7%	3,3%	40%

Produktionstal m.v. i relation til VE-anlæg er relative. Det vil sige, at elproduktionen varierer fra anlæg til anlæg, dels ud fra anlægstype, lokationen og selvfølgelig vejrlig. Det er således vanskeligt at sætte to streger under en eksakt produktionskapacitet (AC-kapacitet) tilkoblet el-nettet.

2 LOKALE- / ALMEN FONDE

I det politiske oplæg fra Tønder Kommune er der lagt op til, at der kan etableres henholdsvis lokale fonde samt en central almennyttig fond (dækkende hele Tønder Kommune), som VE-udviklere og lodsejere kan vælge at foretage frivillige årlige indbetalinger (bidrag) til.

Tanken bag fondene er, at der skabes mulighed for indbetalinger over VE-projekternes levetid, hvorved kompensationerne til lokalsamfund og Kommunen (som geografisk område) udstrækkes over tid.

Indbetalingerne er ikke lovregulerede og er udtryk for frivillige årlige indbetalinger (bidrag) fra udviklerne og/eller lodsejerne. Lokal- / almen fonden kan være baseret på kontante midler, finansielt ejerskab og/eller egentligt medejerskab af VE-elektricitet.

Grundlaget for indbetalingerne beror på en beslutning hos udvikler / lodsejer. Der ses således forskellige forslag (som forventes at blive kvalificeret i forlængelse af udviklernes besvarelse af spørgeskemaet relateret til de politiske ønsker):

- Engangsindbetaling af en større sum
- Løbende indbetaling baseret på overskud i projektet
- Løbende indbetaling baseret på installeret effekt
- Løbende indbetaling baseret på godkendt areal til anlæg (typisk 1.000 kr. pr. ha ved solcelleanlæg)
- Indskud af vindmølle (VE-anlægsaktiv)

Ved enkelte af VE-projekterne har udviklerne givet udtryk for at kontantindbetalinger erstattes eller suppleres af ejerandele i projektet indenfor de ønskede 40% som lokalt medejerskab.

I de tilfælde hvor ”indbetalingen” har karakter af andele/anparter vil den pågældende fond indtræde som medejer (det vil sige som finansiel investor) af projektet. Baseret på de foreløbige tilbagemeldinger vil dette formentligt ske ved følgende struktur.

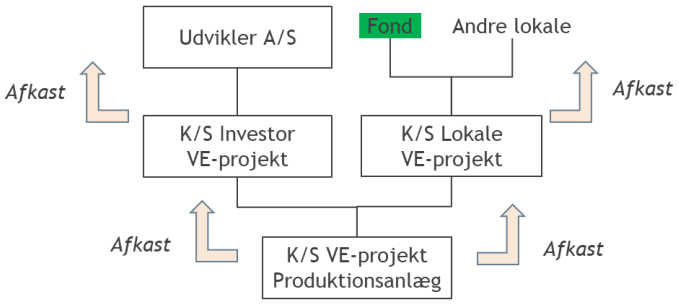

I de tilfælde hvor fonden bliver ejer af et VE-anlægsaktiv, vil fonden drive virksomhed med elproduktion og dermed også være umiddelbar ejer af den producerede VE-elektricitet.

2.1 OVERORDNEDE BETRAGTNINGER OM FONDE

Det er ikke tilsigtet at give en fuldstændig beskrivelse af reguleringen omkring fonde m.v. Vi har nedenfor skitseret enkelte hovedpunkter, som kan overvejes i relation til anvendelsen heraf.

Fonde omfattes som udgangspunkt enten af lov om erhvervsdrivende fonde eller fondsloven og er underlagt en stringent regulering. Det vil sige, at disse love indeholder retningslinjer og betingelser m.v. for vedtægternes udformning, stiftelse, disponering af formuen, dvs. uddelinger. Fonde som er underlagt andet offentligt tilsyn eller har aktiver for mindre end 1 mio. kr. kan være, helt eller delvist, undtaget fra fondslovgivningen.

Sondringen mellem en erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fond beror på, hvorvidt fonden direkte eller indirekte udøver erhvervsvirksomhed.

I det omfang lokalfondene eller den almene fond omfattes af fondsbeskatningsloven (hvilket er tilfældet hvis de omfattes af en af de to fondslove), så vil beløb m.v. som indskydes i fondene være skattepligtige, medmindre beløbene indskydes som grundkapital (grundkapital kan ikke danne grundlag for uddelinger). Derudover beskattes erhvervsindtægter efter samme regler som for aktieselskaber. Beskatningen sker med almindelig selskabsskattesats, dvs. 22%.

Fonde har fradragsret for ”*uddelinger til almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål*”. Fradragsretten hviler på en konkret skattemæssig vurdering. Det vil sige, at selvom en fond har et almengørende eller almennyttigt vedtægtsbestemt formål, så er det ikke på forhånd givet, at Skattestyrelsen vil anse en uddeling for fradragsberettiget. Det er vores umiddelbare vurdering, at der løbende kan opstå behov for dialog med Skattestyrelsen mhp at afklare spørgsmålet om fradragsret.

For at foretage en konkret vurdering af de skattemæssige konsekvenser ved anvendelse af fonde, kræves, at der udarbejdes udkast til fundatser for de lokale- / almen fonden. Men umiddelbart kan det, jf. ovenstående, ikke udelukkes, at disse vil være skattepligtige af de indbetalinger m.v. som foretages hertil.

Det er vores umiddelbare anbefaling, at det henset til:

- den stringente regulering af fonde,
- det medfølgende behov for administration,
- beskatningen af modtagne indskud,
- samt muligheden for løbende spørgsmål om fradragsret

overvejes om fonde er den optimale organisationsform.

2.1.1 Forening

Som et alternativ til anvendelsen af fonde kan det overvejes at kigge på andre organisationsformer. Eksempelvis er etableringen af foreninger langt mindre formaliseret end stiftelsen af fonde.

Derudover er en forening ikke underlagt samme krav om offentlig tilsyn som fonde, og endeligt beskattes foreninger ikke af ”indskud”. En forening vil dog i lighed med en fond være skattepligtig af erhvervsmæssige indtægter og beskattes på lignende vis af disse.

Et eksempel på en forening kunne være Insero Horsens. Foreningen blev etableret i forbindelse med en fusion mellem de to elkoncerner NRGi og Energi Horsens. Energi Horsens havde på daværende tidspunkt en stor beholdning af aktier i Dong Energy, som udgjorde en merværdi ifht NRGi. Med henblik på at gennemføre en kapitaltilpasning forud for fusionen blev denne merværdi placeret i foreningen Insero Horsens.

Insero Horsens er etableret på den måde, at alle bosiddende personer, virksomheder og offentlige institutioner indenfor det geografiske område, vederlagsfrit (gratis) kan melde sig ind i foreningen. Vedtægten er udformet således, at der ikke er tillagt økonomisk ejerskab til nogen medlemmer. Midlerne i foreningen kan således kun anvendes i overensstemmelse med formålsbestemmelsen.

Formålet med Insero Horsens er at – indenfor et defineret lokalområde - investere i virksomheder, udviklingsprojekter, udviklingsmiljøer og uddannelse inden for energi og kommunikationsteknologi samt at fremme og støtte kulturelle aktiviteter, der gør Insero Horsens' medlemsområde til et attraktivt sted at bo og drive virksomhed.

2.2 UDDELINGER OG SKATTEPLIGT HOS MODTAGER

Modtageren af en uddeling fra fondene eller en forening kan være skattepligtig heraf.

Det ligger ikke indenfor rammerne af denne rapport at redegøre herfor. Vi skal blot pege på, at dette beror på en nærmere vurdering af den konkrete uddeling, modtageren og dennes forhold.

2.3 FONDS MØLLE /- SOLCELLEANLÆG

I det omfang udvikleren tilbyder, at der indskydes en mølle eller et solcelleanlæg i en fond / forening vil dette sikre mulighed for et løbende afkast heraf. Det skal bemærkes, at den producerede elektricitet umiddelbart tilfalder fonden / foreningen, som herefter kan sælge elektriciteten på markedsvilkår.

Det kan overvejes om vederlagsfri møller / solcelleanlæg i stedet ønskes anvendt i regi af borgerenergifællesskaber. Dette vil sikre den absolut billigste VE-elektricitet til deltagerne, idet finansieringudgifter helt fjernes fra kostprisen. I en sådan situation vil det være afgørende at VE-anlægget ikke overdrages til en fond men derimod til en forening. Dette beror på, at fonde ikke kan danne ramme for et borgerenergifællesskab.

Konsekvensen af ovenstående vil selvsagt være, at fonden / foreningen ikke – eftersom der ikke er nogen indtægter ved salg af elektricitet - vil kunne opbygge en formue til uddeling. I det omfang den producerede elektricitet ikke kan anvendes af deltagerne kan den sælges på nettet til markedsprisen.

Det kan i en sådan situation overvejes om et vederlagsfrit VE-anlæg holdes "lokalt" eller om dette skal komme et større geografisk område til gode. Der er således ikke noget – medmindre det er vedtægtsmæssigt bestemt - som hindrer en "lokal forening" i at optage medlemmer i et større geografisk område. Det kan naturligvis også på forhånd aftales, at vederlagsfri VE-anlæg overføres til et borgerenergifællesskab som dækker hele Kommunen.

3 GRØN PULJE

Fondene og indbetalingerne hertil er ikke at forveksle med ordningen ”grøn pulje”, hvor ejerne af VE-anlæg er pligtige til at indbetale et lovbestemt beløb.

Den grønne pulje administreres af kommunen. Der er i bekendtgørelsen om den grønne pulje opsat generelle overordnede rammer herfor. Det følger således af bekendtgørelsen hvem der kan ansøge:

1) Naboer inden for seks gange møllehøjde.
2) Naboer inden for 200 meter fra et solcelleanlæg og et vandkraftværk.
3) Lokale i øvrigt i kommunen.

Det bemærkes hertil at ”naboer” også kan være bosiddende i nabokommuner.

Det følger derudover, at kommunen kan prioritere at give tilsagn om støtte til følgende kommunale tiltag:

1) Projekter nær naboer til vedvarende energianlæg.
2) Projekter vedrørende grønne tiltag i kommunen.
3) Projekter fra naboer til vedvarende energianlæg.
4) Projekter vedrørende tiltag i kommunen

Grøn Pulje opretholdes i 3 år efter igangsætningen af VE-anlæggene. Såfremt der efter de 3 år måtte være ubenyttede midler tilfalder disse Staten.

Spørgsmålet om hvorvidt den almene fond kan søge i grøn pulje til køb af ejerandele – bør efter vores opfattelse afklares ved en henvendelse til Klima-, energi- og forsyningsministeriet.

4 LOKALT MEDEJERSKAB

Med lokalt medejerskab menes i denne kontekst muligheden for at lokale (borgere, erhvervsdrivende m.v.) køber sig ind i VE-projekterne på grundlag af tilbud fra udviklerne.

Køb af andele/anparter i et VE-projekt er en finansiel investering. Der opnås således ikke et direkte ejerskab til et VE-anlæg eller den producerede VE-elektricitet.

Som udgangspunkt er der tale om rene finansielle investeringer. Muligheden for at købe sig ind i et VE-projekt til favørkurs (kostpris) bør selvsagt være fordelagtig - herunder påtænker flere af udviklerne at etablere samarbejder med banker m.v. mhp at kunne tilbyde optimal finansiering. Men det beror på en individuel og konkret vurdering, at vurdere fordele og ulemper m.v. af at foretage en sådan investering i VE.

Den enkelte borger / virksomhed m.v. bør således selv orientere sig, søge rådgivning m.v., om fordele og ulemper m.v. ved at indgå i en sådan investering.

5 KOMMUNALT VE-SELSKAB

Med ”kommunalt VE-selskab” menes et almindeligt elproducerende selskab, som ejes af Tønder Kommune. Et sådant selskab kan enten ejes direkte af Kommunen eller indgå som et selskab i Tønder Forsyning.

Et VE-selskab etableres med hjemmel i elforsyningsloven. Det er i henhold til loven et krav at VE-selskabet etableres i regi af et selskab med begrænset ansvar. Selskabet kan eje elproduktionsanlæg på såvel land som vand.

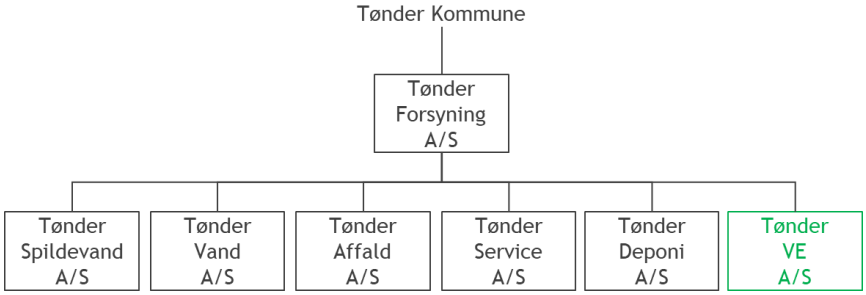

I nærværende sammenhæng forstås VE-selskab som et selskab, der ejer VE-anlæg og som dermed er producent og ejer af den producerede VE-elektricitet.

5.1 RAMMERNE FOR ET VE-SELSKAB

Et VE-selskab omfattes af de almindelige regler i elforsyningsloven og skal således agere på kommercielle vilkår. I modsætning til borgerenergifællesskabet er det kommunale VE-selskab således ikke omfattet af hvile-i-sig-selv princippet.

Det vil sige, at den producerede el sælges til markedspris. Alternativt vil selskabet på samme måde som andre kommercielle aktører kunne optage lån på baggrund af en såkaldt PPA - aftale om salg og aftagning af grøn strøm.

- **P**ower **P**urchase **A**greement; en langsigtet – ofte 10 årig - aftale om levering af strøm til en forudaftalt fast pris, der er væsentlig under den aktuelle variable pris (spotpris).

Det vil i sidstnævnte tilfælde være væsentligt, at aftalens markedsmæssighed kan dokumenteres. Dette i særdeleshed, hvis der indgås en PPA med søsterselskaber eller Kommunen.

5.1.1 Kobling til Tønder Forsyning

Som skitseret ovenfor kan ”Tønder VE A/S” placeres som et datterselskab i Tønder Forsyning koncernen. Selskabet kan ligeledes placeres som et søsterselskab, ejet direkte af Kommunen.

Uagtet den organisatoriske placering vil Tønder Service A/S, uden at der bliver tale om tilknyttet virksomhed (et regulatorisk begreb fra vandsektoren), kunne servicere ”Tønder VE A/S” m.v., da der sælges ydelser til et koncernforbundet forsyningsselskab.

Tønder Service A/S vil ved faktureringen af borgerenergifællesskabet kunne fakturere ydelserne til enten markedspris eller kostpris.

5.2 DELT EJERSKAB MED EKSTERN INVESTOR

Ejerskabet til "Tønder VE A/S" kan i princippet være delt mellem Tønder Kommune og en ekstern medejer, eksempelvis en kommerciel udvikler og/eller investor. Dette kan være såvel ved et direkte ejerskab under Kommunen eller via Tønder Forsyning, som illustreret nedenfor.

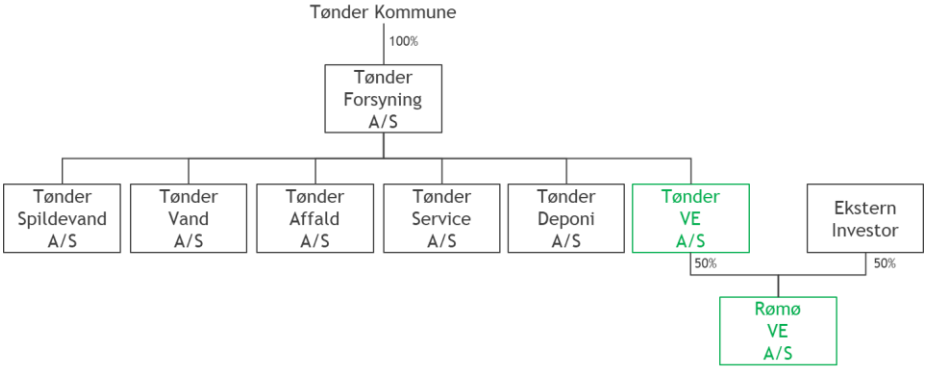

I en sådan situation kan det overvejes, at indsætte "Tønder VE A/S" som et holdingselskab.

Formålet med anvendelse af et holdingselskab er i denne situation at sikre at eventuelle udbytter, avancer ved evt. frasalg m.v. kan aflejres i et holdingselskab indtil der træffes beslutning om endelig anvendelse heraf. Derudover kan holdingselskabet også fungere som evt. holdingselskab for evt. senere ønsker om investering i andre VE-anlæg.

Det skal i en sådan situation særligt overvejes hvilke ejeraftaler m.v. der indgås mellem Kommunen, som ultimativ aktionær, og den eksterne investor. Herunder, eksempelvis en stillingtagen til parternes kreditværdighed, finansieringsvilkår, eventuelle exit-strategier m.v.

5.3 FINANSIERING

Kommuner har mulighed for at stille kommunegaranti for anlægslån som optages til etablering af VE-anlæg. Lånene kan ikke optages i regi af KommuneKredit, idet elproduktion er kommercielt .

VE-selskaber kan optage lån, herunder realkreditlån, hos de almindelige kreditinstitutter m.v. på kommercielle vilkår. En sådan lånoptagelse kan ske med kommunegaranti under følgende forudsætninger:

- Kommunen kan alene stille garanti for den del af lånet som svarer til kommunens forholdsmæssige ejerandel
- Der skal, i medfør af statsstøttereglerne, opkræves en individuel og markedskonform garantiprovision

Idet der kan stilles en kommunegaranti for lånet, vil VE-selskabet kunne opnå en optimal finansieringsstruktur.

Garantistillelsen påvirker ikke Kommunens låneramme i øvrigt.

5.4 FORVENTET ØKONOMISK EFFEKT

I modsætning til borgerenergifællesskabet er sigtet med et kommercielt elproduktionsselskab at skabe overskud til ejeren som investor.

5.4.1 Overskud ved elproduktionen

Som et illustrativt eksempel kan følgende lægges til grund:

- Produktionsprisen på en landmølle er 25 øre pr. KWh og salgsprisen lægges til grund at være 50 øre.
- Ved etableringen af én landvindmølle med en effekt på 5,6 MW vil der ca. kunne produceres 24,4 mio. KWh om året.

Med ovenstående forudsætninger medfører en mølle en fortjeneste på ca. 6,1 mio. kr. om året. Opstilles f.eks. 12 møller, vil fortjenesten således være (12 x 6,1) ca. 73,3 mio. kr. pr. år

Overskuddet fra elproduktion vil som udgangspunkt være aflejret i VE-selskabet og kan som følge heraf enten reinvesteres i regi af VE-selskabet (indenfor energiområdet) eller udloddes som udbytte.

5.4.2 Anvendelse overskud og modregningsreglerne

Elselskaber, som direkte eller indirekte ejes af kommuner, er omfattet af de såkaldte Lex Nesa regler i elforsyningsloven.

Bestemmelserne går i korthed ud på, at der sker modregning i det kommunale bloktilskud i det omfang der føres midler fra elforsyningsområdet til Kommunen eller andre områder (krydssubsidiering af andre forsyningsområder, eksempelvis vand og spildevand).

Midlerne kan dog anvendes til formål indenfor varmeforsyningsloven uden at der derved opstår krav om modregning.

Modregningsreglerne

Modregningsreglerne, som også kaldes 60/40 beskatning, træder i kraft i det øjeblik der gennemføres en udlodning af midler fra selskabet til Kommunen. Derudover kan de også træde i kraft i det omfang der gennemføres en ”maskeret udlodning”, eksempelvis ved krydssubsidiering.

Det påhviler Kommunen at indsende en årlig indberetning, med tilhørende revisorerklæringer, til Forsyningstilsynet.

Selve modregningen sker efter én af følgende modeller:

c) Bloktilskuddet reduceres med 40% af det indberettede beløb, forudsat der sker deponering af de resterende 60%
    - Deponeringen frigives med 1/10 årligt.
    - Der kan ske større/tidligere frigivelse såfremt det frigivne beløb anvendes til ekstraordinær nedbringelse af gæld.

d) Bloktilskuddet reduceres med 60% af det indberettede beløb, såfremt der ikke sker deponering

Garantiprovision

Forudsætningen for at opnå en optimal finansieringsstruktur m.v. er, at Tønder Kommune stiller delvis kommunegaranti for lånoptagelsen.

I henhold til statsstøttereglerne kræver dette, at der opkræves en individuel og markedskonform garantiprovision. Ved markedskonform menes i henhold til EU-retten, at denne enten fastlægges som på baggrund af en sammenlignelig provision indhentet på de finansielle markeder eller fastlægges således at den fjerner fordelen ved det garanterede lån – sammenholdt med et ikke garanteret lån.

Som et illustrativt eksempel vil en sikkerhedsstillelse fra Tønder Kommune således kunne afføde en garantiprovision opgjort ved følgende:

Illustrativt eksempel på garantiprovision ved et anlægslån på 900.000 Tkr.		
Stiftelsesprovision (udjævning af manglende tinglysningsafgift)	1,45%	13.050 Tkr
Årlig garantiprovision (genberegnes årligt)	2,00%	18.000 Tkr.
I alt, første år		31.050 Tkr.

Garantiprovision vil være en almindelig indtægt på regnskabskonto-nr. 7.58.79 for Tønder Kommune og omfattes ikke af modregningsreglerne.

Den løbende og årlige garantiprovision vil selvsagt være variabel og aftage i takt med betaling af afdrag på anlægslånet, ligesom kreditværdighed og udviklingen på de finansielle markeder i øvrigt vil påvirke beregningen af den individuelle og markedskonforme provisionssats.

6 PERSPEKTIVERING

Tønder Kommunes politiske målsætning om 40% lokalt medejerskab kan efter vores opfattelse realiseres ved en anvendelse af en flerhed af modeller.

Vi kan selvsagt ikke estimere i hvor høj grad borgere, virksomheder m.v. vil benytte sig af muligheden for at købe udbudte andele/anparter i VE-projekterne. Dette afhænger formentlig videre af de endelige tilbud og vilkår, herunder finansieringsforslag, som udviklerne tilbyder.

De lokale fonde / foreninger og almen fonden / foreningen kan, i det omfang der indskydes midler eller ejerandele til VE-projekterne heri, medvirke til at skabe en lokal gevinst. Hvorvidt værdien af fondene / foreningerne vil bidrage til en lokal forankring, må antages at bero på opfattelse og omdømme blandt flerheden af borgerne i Kommunen og de respektive nærområder. Det ligger umiddelbart udenfor rammerne af nærværende rapport at vurdere dette.

For så vidt angår det projekt, hvor udvikleren påtænker at indskyde en vederlagsfri mølle i en fond / forening, vil der efter vores opfattelse kunne opnås en høj grad af lokal forankring. Dette i særdeleshed hvis vindmøllen anvendes i regi af et borgerenergifællesskab. Det kan i denne situation overvejes om værdien heraf overstiger, hvad der kan forbruges i lokalområdet.

Den største sandsynlighed for lokal forankring og medejerskab til VE-projekterne vil efter vores opfattelse bero på Tønder Kommunes aktive involvering i relation til medejerskab. Det vil sige enten ved deltagelse i etableringen af et borgerenergifællesskab eller ved etableringen af et direkte eller indirekte ejet VE Selskab. De to førnævnte – borgerenergifællesskabet og VE-selskabet – udelukker ikke hinanden, men har forskelligt sigte.

- Borgerenergifællesskabet kan skabe lokal forankring, baseret på, at borgere og de små SMV'er kan blive direkte deltagere og aftage grøn strøm herfra. De vil således, ved en potentiel besparelse på deres elregning, kunne realisere en direkte økonomisk gevinst. I tilgift kan grønne certifikater(oprindelsesgarantier) tildeles SMV'erne.

- VE Selskabet kan skabe en indtægt til Kommunen (efter modregning i bloktilskuddet) som kan anvendes til kommunale formål, herunder også at nedbringe kommunal gæld. Hvorvidt VE selskabet kan give den samme følelse af lokal forankring er uvist. Her vil den økonomiske gevinst for den enkelte borger have en mere indirekte karakter.

Fælles for de to ovennævnte er videre, at Kommunen vil kunne stille kommunegaranti for finansieringen ifht Kommunens ejerandel. Ved garantistillelsen skal, af hensyn til statsstøttereglerne, opkræves en individuel og markedskonform garantiprovision. Garantiprovisionen tilfalder Tønder Kommune som en almindelig indtægt i kontoplanen.

KONTAKT

KIM KIRK KAISER

Partner

m: +4551586211
e: kikai@bdo.dk

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab, danskejet rådgivnings- og revisionsvirksomhed, er medlem af BDO International Limited - et UK-baseret selskab med begrænset hæftelse - og del af det internationale BDO netværk bestående af uafhængige medlemsfirmaer. BDO er varemærke for både BDO netværket og for alle BDO medlemsfirma-erne. BDO i Danmark beskæftiger mere end 1.300 medarbejdere, mens det verdensomspændende BDO netværk har ca. 95.000 medarbejdere i mere end 164 lande.

Copyright - BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab, cvr.nr. 20 22 26 70.